

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-03-12
Besvaras senast
2024-03-20 kl. 12.00

Till statsrådet Niklas Wykman (M)

2023/24:724 Kontanternas infrastruktur

Enligt Riksbanken motsvarar mängden kontanter som cirkulerar i Sverige cirka 1 procent av bnp vilket i en europeisk jämförelse är en liten andel. I euroområdet är motsvarande andel cirka 12 procent. Under 2023 var det bara 8 procent av konsumenterna i Sverige som betalade sitt senaste köp med kontanter, vilket kan jämföras med att det för bara tolv år sedan var cirka 40 procent. Utvecklingen mot allt färre kontantbetalningar har gått mycket snabbt, och frågan om kontanternas ställning på betalningsmarknaden har under senare år utretts i den så kallade Betalningsutredningen, ledd av Anna Kinberg Batra, som presenterade sitt förslag i mars 2023. Utredningen föreslog bland annat att frågan om kontanternas ställning borde utvärderas och utredas senast 2025, och regeringen har tillsatt en utredning med detta syfte som ska presentera sina förslag senast i december 2024. Utredningen gjorde vidare bedömningen att staten inte ”i ökad utsträckning ska tillhandahålla betaltjänster eller driva infrastruktur” och att ”det krävs ett tydligt marknadsmisslyckande om marknadsaktörer ska utföra verksamhet för statens räkning”.

Den nya riksbankslagen innebär att Riksbanken senast 2026 ska ha fem depåer för kontanter spridda i landet varav en ska vara placerad i norra Sverige. Att transporten av kontanter till och från dessa depåer fungerar är av vital betydelse och utgör i själva verket en absolut nödvändig infrastruktur för en väl fungerande kontanthantering. Ansvar för denna infrastruktur ligger i dag på ett mycket begränsat antal privata aktörer varav Loomis Sverige AB är den helt dominerande. I takt med att kontantanvändningen minskar snabbt försvagas dock det affärsmässiga incitamentet att upprätthålla denna infrastruktur på motsvarande sätt. Det finns därmed en risk för ett marknadsmisslyckande och en uppenbar anledning för regeringen att vara förberedd på att en situation där kontanternas infrastruktur sätts ur spel kan komma att uppstå.

Remisstiden på Betalningsutredningens betänkande, där ovanstående problematik skulle kunna hanteras, gick ut i juni 2023, men i propositionsförteckningen för 2024 flaggas inte för något förslag från regeringen.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet Niklas Wykman:

Pågår det något arbete i regeringen för att möta ett eventuellt marknadsmisslyckande avseende kontanternas infrastruktur, och när avser statsrådet och regeringen att återkomma till riksdagen med anledning av de förslag om statens roll på betalningsmarknaden som presenterades av Betalningsutredningen i mars 2023?

.....

Ingela Nylund Watz (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch